

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Investování do vývoje nízkouhlíkových technologií (plán SET)

KOM(2009) 519 v konečném znění

(2011/C 21/09)

Hlavní zpravodaj: **pan WOLF**

Dne 7. října 2009 se Evropská komise, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Investování do vývoje nízkouhlíkových technologií (plán SET)

KOM(2009) 519 v konečném znění.

Dne 3. listopadu 2009 pověřilo předsednictvo Výboru specializovanou sekci Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost vypracováním tohoto stanoviska.

Vzhledem k naléhavé povaze práce (článek 59 JŘ) jmenoval Evropský hospodářský a sociální výbor pana WOLFA hlavním zpravodajem na 463. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 26. a 27. května 2010 (jednání dne 27. května 2010), a přijal následující stanovisko 168 hlasy pro, 3 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Plán SET, který předložila Komise, pojednává o současných nejdůležitějších opatřeních, s jejichž pomocí má být dosaženo mimořádně významných provázaných cílů ochrany klimatu a bezpečného zásobování energiemi a udržena mezinárodní konkurenceschopnost Evropy. Výbor navržené investice a opatření plně podporuje.

1.2 Pouze s vyvinutím maximálního a společného úsilí se totiž může podařit zaměřit náš celkový energetický systém – přípravu, úpravu, spotřebu – na tyto cíle a přeorientovat ho.

1.3 Za tímto účelem musí být vyvinuty technologie a metody získávání, příp. využívání nízkouhlíkové energie tak, aby byly schopny konkurovat na mezinárodní úrovni aktuálně používaným technologiím.

1.4 Výbor se však velice obává, že náklady, které musí Komise, členské státy a soukromý sektor v tomto ohledu vynaložit, se stále ještě velmi podceňují. Výbor proto naléhavě doporučuje, aby byla vypracována koncepce financování, do níž bude zapojena Komise, členské státy a hospodářství a která bude dostatečná a bude zakotvena i v příštím rozpočtu EU. Do té doby by měly být mobilizovány další možnosti financování. Především by výlučně tomuto účelu měly být věnovány veškeré zisky členských států z emisních povolenek. To samé platí pro příjmy z potenciální budoucí daně z CO₂.

1.5 Výbor totiž vzhledem k zásadnímu významu energetické a klimatické otázky a na ní závislé konkurenční situaci považuje za absurdní, aby byly dodatečně příjmy z daní v energetickém

sektoru určené na ochranu klimatu odčerpávány a vyčleňovány na jiné účely.

1.6 Investice do rozvoje nízkouhlíkových energetických technologií jsou příležitostí pro inovace, hospodářskou dynamiku, udržitelný růst a pracovní místa. A to tím spíše, že využitelná a cenově dostupná energie je klíčovým pramenem našeho hospodářství a způsobu života. Její rentabilita je rozhodujícím faktorem konkurenceschopnosti Evropy v globálním prostředí. Z tohoto důvodu jsou zapotřebí udržitelné způsoby získávání a využívání energie.

1.7 Výbor v této souvislosti zdůrazňuje zvláštní význam elektrické energie. Doporučuje však věnovat také zvýšenou pozornost využití energie mimo odvětví elektroenergetiky a hledat inovační přístupy k výzkumu, neboť největší podíl spotřeby fosilních zdrojů se nachází dosud právě tam.

1.8 Aby bylo učiněno zadost koordinační úloze Komise, měly by být po dohodě s příslušnými zainteresovanými subjekty vytvořeny i odpovídající programové struktury pro výzkum a vývoj. Komise potřebuje zkušené, mezinárodně uznávané a angažované odborníky z příslušných specializovaných oborů, kteří se plně ztotožní s úspěchem programů, které budou koordinovat.

2. Sdělení Komise (obsahově značně zjednodušeno a zkráceno)

2.1 Plán SET má být technologickým pilířem politiky EU v oblasti energetiky a klimatu.

2.2 Klíčovým prvkem plánu SET jsou plány EU pro období 2010 až 2020, podle nichž má probíhat vývoj technologií s nízkými emisemi oxidu uhličitého do ovzduší („nízkouhlíkových technologií“). Jsou spolu s finančním plánem a rozdělením mezi průmysl a veřejnou správu objasněny v pracovním dokumentu útvarů Komise ⁽¹⁾.

2.3 Sdělení Komise obsahuje mimo jiné:

2.3.1 Evropské průmyslové iniciativy, k nimž patří:

- větrná energie;
- solární energie;
- distribuční soustava elektřiny;
- udržitelná bioenergie;
- zachycování, doprava a uchovávání CO₂: CCS;
- udržitelné jaderné štěpení;
- palivové články a vodík.

2.3.2 Energetická účinnost – Iniciativa pro inteligentní města

2.3.3 Evropská aliance pro energetický výzkum (EERA). Tato aliance se týká společných programů výzkumných zařízení a vysokých škol.

2.3.4 Další cíle zahrnují:

- další technologické možnosti, např. kromě větrné energie i jiné zdroje obnovitelné mořské energie, skladování energie, prodloužení životnosti jaderných elektráren a řešení pro jaderný odpad;
- energie z jaderné syntézy, zejména projekt ITER;
- základní výzkum, např. paliv ze slunečního záření, nových polovodičových světelných zdrojů nebo vysokokapacitních baterií;
- mobilizace vědeckých a výzkumných středisek. Za tímto účelem jsou k dispozici také finanční prostředky z politiky soudržnosti;
- mezinárodní spolupráce.

2.3.5 Investice v EU, které jsou nutné pro plán SET, se mají zvýšit ze současných 3 miliard EUR ročně na přibližně 8 miliard EUR ročně.

2.3.6 Minimálně 50 % příjmů z dražeb prostřednictvím nového evropského systému pro obchodování s emisemi má být na vnitrostátní úrovni znovu investováno do opatření na ochranu klimatu, přičemž část z nich by měla být určena na vývoj ekologických technologií.

2.3.7 Prostřednictvím škály finančních nástrojů je třeba maximalizovat stimuly a pákový efekt veřejných financí.

2.4 Komise proto vyzývá Radu a Evropský parlament, aby:

- podpořily technologické plány na období 2010–2020;
- vyslovily souhlas se zaměřením stávajících programů Společenství na podporu iniciativ v rámci plánu SET;
- vyzvaly členské státy ke zvýšení úsilí v podpoře financování nízkouhlíkových technologií;
- podpořily navrhované posílení finančních nástrojů s cílem přispět k financování plánu SET;
- uvítaly příslušný záměr Komise a EIB;
- vyslovily souhlas s posílením probíhajících a nových mezinárodních technologicky zaměřených iniciativ.

3. Obecné připomínky Výboru

3.1 **Konference o změně klimatu v Kodani.** Výbor uznává snahu EU a jejích členských států o úspěšný závěr konference o změně klimatu v Kodani. Stanovení hranice dvou stupňů Celsia považuje za první krok na cestě k seriózní ochraně klimatu. O to více však lituje, že nebylo dosaženo závazné dohody účastníků, která by přesahovala rámec pouhých ohlášených záměrů.

3.1.1 **Podcenění vážnosti ohrožení.** Navzdory ještě rostoucímu počtu celosvětového obyvatelstva, které spotřebovává stále více energie ⁽²⁾, velké potřebě dorovnání stavu, omezeným zásobám fosilních primárních zdrojů energie ⁽³⁾ a rostoucí závislosti Evropy na dovozu mnoho politiků a jiných aktérů evidentně stále ještě velmi podceňuje vážnost energetického a klimatického problému a souvisejících nutných investic, a to ať z důvodu pouze dlouhodobějšího charakteru jeho dopadu, nejistot v klimatických modelech, ekonomických zájmů, obávaného snížení životní kvality, nechuti k provádění nutných investic nebo proto, že očekávané změny klimatu pro dotčené regiony jsou považovány za méně kritické.

⁽²⁾ Podle odhadu IEA vzroste celosvětová spotřeba energie do roku 2050 o 50 %.

⁽³⁾ Podle konzervativních odhadů bude v roce 2050 spotřebována polovina „fosilních“ zdrojů.

⁽¹⁾ SEK(2009) 1296 ze dne 7. října 2009.

3.1.2 Ochrana zdrojů. Rozvoj konkurenceschopných nízkouhlíkových energetických technologií⁽⁴⁾ kromě toho přispívá k tomu, aby se omezené fosilní primární zdroje energie spotřebovávaly pomaleji, ovlivňuje jejich cenovou politiku, a podporuje tak udržitelnost. Pouze tak by se mohlo podařit prodloužit dostupnost fosilních zdrojů energie a účinněji se připravit na dobu poté. Kdo nebude jednat nyní, bude později zasažen o to více.

3.1.3 Důsledek: nízkouhlíkové technologie. O to naléhavější tedy je, aby byly s velkým důrazem a vyšším úsilím nově vyvíjeny příp. dále rozvíjeny technologie a metody získávání, příp. využívání nízkouhlíkové energie tak, aby byly schopny mezinárodní konkurence s dosud používanými technologiemi. Na globální úrovni lze totiž pozorovat, že technologie nízkouhlíkového využívání energie budou uplatňovány v zásadní míře pouze tehdy, budou-li pro jednotlivé aktéry finančně zajímavé.

3.1.4 Možnost cíle snížení o 30 %. Zmíněná naléhavost se ještě zvýší, pokud by se uplatnila možnost snížení CO₂ o 30 %⁽⁵⁾, kterou Výbor podporuje (tzn. pokud by byly splněny příslušné mezinárodní podmínky).

3.1.5 Další možný nárůst spotřeby. V referenčním scénáři IEA⁽⁶⁾ se v nadcházejících desetiletích předpokládá neustále rostoucí spotřeba i fosilních primárních zdrojů energie, zejména uhlí. Podle něj se IEA může jen s vynaložením maximálního úsilí⁽⁷⁾ podařit tuto tendenci zvrátit, takže využití fosilních zdrojů energie na celém světě by již v roce 2020 dosáhlo vrcholu a poté postupně znovu klesalo, aby byly fosilní zdroje stále více nahrazovány nízkouhlíkovými energetickými technologiemi.

3.2 Výzkum a vývoj – plán SET. Výzkum a vývoj mají proto zásadní význam. Plán SET, který předložila Komise, má k tomu být významným příspěvkem. Plán obsahuje také část finančních prostředků vyčleněnou za tímto účelem z rozpočtu Společenství.

3.2.1 Výzkum a vývoj – mezinárodní úsilí a konkurenceschopnost. Na konferenci o změně klimatu v Kodani se opět potvrdilo, že i státy jako USA a Čína, které se nezasadily o povinné dohody, za svoji stranu přesto vynakládají velké finanční prostředky na výzkum a vývoj v oblasti cílů uvedených v odstavci 3.1.2. Zároveň to však ukazuje na to,

že si Evropa bude schopna udržet svoji vedoucí pozici pouze tehdy, vyvine-li v oblasti výzkumu a vývoje podstatně větší úsilí.

3.2.2 Investiční program pro inovace, dynamiku a pracovní místa. Investice do odpovídajícího výzkumu a vývoje jsou kromě toho vynikající příležitostí pro inovace, hospodářskou dynamiku, udržitelný růst a pracovní místa. A to tím spíše, že dostatek využitelné a cenově dostupné energie je klíčovým pramenem našeho hospodářství a způsobu života. Bez dostatečného zásobování energiemi za hospodářských podmínek hrozí kolaps našeho hospodářství, sociálního systému a obecně celé naší společnosti. Z tohoto důvodu jsou zapotřebí udržitelné způsoby získávání energie.

3.3 Souhlas. Výbor tedy vítá iniciativu Komise a opatření navrhovaná ve sdělení jakožto významný a rozhodující krok. Výbor vyzývá Radu, Parlament, Komisi, členské státy a také průmysl a sociální partnery, aby udělali všechno pro to, aby se zásadním způsobem zapojili do vývoje a uplatňování nízkouhlíkových energetických technologií a aby poskytli finanční prostředky pro investice do výzkumu a vývoje, které jsou za tímto účelem potřebné.

3.3.1 Pochyby o dostatečném rozsahu a stanovení priorit. Výbor nepovažuje za svůj úkol, aby v rámci předkládaného stanoviska sám podrobně zkoumal, zda je finanční rámec uvedený v pracovním dokumentu Komise⁽⁸⁾ a jeho rozdělení přiměřené vzhledem k uvedeným cílům. Doporučuje proto, aby bylo ještě jednou přezkoumáno, zda jsou u podpůrných projektů správně stanoveny priority a zda celkové úsilí odpovídá významu úkolu. Dále by mělo být po přiměřené době zajištěno, aby byla opatření účinná, a bude-li to nutné, aby byl finanční plán příslušně přezkoumán a rozšířen.

3.3.2 Problém financování. Výbor zdůrazňuje, že náš celkový energetický systém – příprava, úprava, spotřeba – bude v příštích desetiletích možné přeorientovat na provázané cíle ochrany klimatu, bezpečného zásobování energiemi a udržitelnosti pouze za vyvinutí maximálního úsilí, a že úsilí v oblasti výzkumu a vývoje, které je za tímto účelem třeba vyvinout, je značně podceňováno. Již pouze s odkazem na míru příslušného úsilí USA v oblasti výzkumu a vývoje Výbor pochybuje, že stanovené investice budou dostačující pro úspěšné provádění tak rozsáhlého rozvoje, jež se musí odehrávat s širokým záběrem a potřebným důrazem, či dokonce pro získání vedoucího postavení na trhu.

3.3.3 Podrobná koncepce financování. Výbor proto naléhavě doporučuje, aby byla vypracována koncepce financování, do níž bude zapojena Komise, členské státy a hospodářství a která bude dostatečná a bude zakotvena i v příštím rozpočtu EU.

⁽⁴⁾ Výjimka CCS.

⁽⁵⁾ EVROPA 2020 (KOM(2010) 2020 v konečném znění).

⁽⁶⁾ International Energy Agency - IEA – World Energy Outlook 2009 – referenční scénář.

⁽⁷⁾ IEA – World Energy Outlook 2009 – scénář 450.

⁽⁸⁾ SEK(2009) 1296, 7. října 2009.

3.3.4 Získání dodatečných zdrojů financování – náklady na spotřebu energie jako měřítko. Za tímto účelem a do té doby by měly být získány další zdroje financování, a to jak na úrovni Společenství, tak zejména na úrovni členských států. Výbor vítá, že i EIB je ochotna se zapojit. Zde je nutné zohlednit náklady stávající spotřeby energie jako měřítko pro nutné investice, jejich značná část by měla sloužit zajištění do budoucnosti. Výbor v této souvislosti poukazuje i na své stanovisko k Akčnímu plánu pro energetickou účinnost ⁽⁹⁾.

3.3.4.1 Příjmy z obchodování s emisemi CO₂ a z potenciální daně z CO₂. Kromě toho by členské státy měly využívat příjmy ⁽¹⁰⁾ z obchodování s emisemi CO₂ v plné výši a výhradně ⁽¹¹⁾ k rozvoji nízkouhlíkových technologií. Výbor považuje z hlediska závažnosti problematiky klimatu a energie za protichůdné, aby z těchto příjmů ještě byly odčerpávány finance na jiné účely. Toto doporučení platí i pro příjmy z potenciální budoucí daně z CO₂. Výbor proto také vyzývá členské státy, aby k tomuto doporučení nezůstaly hluché.

3.3.4.2 Žádné odčerpávání financí. Výbor totiž vzhledem k zásadnímu významu energetické a klimatické otázky a na ní závislé konkurenční situaci považuje za absurdní, aby byly dodatečné příjmy z daní v energetickém sektoru určené na ochranu klimatu odčerpávány a vyčleňovány na jiné účely.

3.3.4.3 Rezervní povolenky. Výbor vítá záměr Komise vyčlenit 300 milionů povolenek EU z rezervy systému pro obchodování s emisemi vyhrazené pro nové účastníky na podporu zachycování a uchovávání uhlíku a na inovační obnovitelné zdroje energie. Tyto povolenky by měly být k dispozici prostřednictvím členských států pro účely financování demonstračních projektů vybraných na základě kritérií stanovených na úrovni Společenství ⁽¹²⁾.

3.3.5 Vytvářet pobídky pro inovace. Kromě toho poukazuje Výbor na své stanovisko k inovační politice Společenství ⁽¹³⁾, jehož doporučení platí zejména také pro vývoj udržitelných energetických technologií.

3.3.6 Rozdíl mezi vývojem a uplatněním. Zde Výbor dále doporučuje, aby se jasněji rozlišovalo mezi novým nutným vývojem a dalším vývojem cenově výhodných nízkouhlíkových

energetických technologií a jejich příslušným širokým uplatněním příp. prosazením na trhu.

3.4 Omezená schopnost prognóz. Dosud se ukázalo, že budoucí vývoj a jeho dopady lze i v oblasti energetiky a klimatu předvídat na delší dobu pouze v omezené míře. Z tohoto důvodu dnes zatím nelze zvolit omezený druh technologií, které budou zapotřebí pro rok 2050. Spíše je třeba sledovat všechny slibné možnosti, aby mohlo být v rámci protichůdných požadavků na zabezpečení dodávek energie, hospodářskou soutěž a ochranu klimatu co neúčinněji dosaženo cílů stanovených pro rok 2050 a dále. Už rok 2020 bude rozhodujícím momentem pro určení, zda bylo dosaženo alespoň do té doby vytyčeného cíle.

3.4.1 Tematický rozsah vývoje. Výbor tedy vítá tematický rozsah navržený Komisí týkající se vyvíjených technologií a opatření, které mají být vyvíjeny až do provozuschopného stavu, aby tak byly vytvořeny předpoklady pro flexibilní postup založený na zkušenostech při jejich uplatňování a zamezilo se předčasnému vyvozování závěrů.

3.4.2 Základní výzkum. Výbor vítá, že Komise především zdůrazňuje také význam a nutnost dostatečného základního výzkumu. Pouze tak lze získat základ pro zásadní nové poznatky a z toho vyplývající koncepce.

3.4.3 Evropská aliance pro energetický výzkum. Výbor také vítá návrh vytvořit evropskou alianci pro energetický výzkum. Komise by měla uplatnit nástroj otevřené koordinace a zejména zajistit spolufinancování prostřednictvím poskytovatelů zdrojů v členských státech nebo průmyslu v souladu s pravidly pro účast.

3.4.4 Pákový efekt plánu SET. Při přezkumu stanoveného finančního rámce by tedy měla být věnována pozornost tomu, zda jsou prostředky Společenství disponibilní v rámci plánu SET také dostačující k tomu, aby měly příslušný pákový efekt na nutnou účast členských států a průmyslu.

3.5 Stanovení priorit při uplatňování. Při uplatňování vyvinutých technologií a systémů by však kromě cílů ochrany klimatu měly stát podstatně více v popředí důležité zásady, k nimž patří zabezpečení dodávek energie a hospodárnost (např. náklady na zabraňování emisím CO₂), přičemž je třeba zohlednit regionální a globální aspekty (možné zdroje energie sluneční, vodní či větrné, vzdálenosti, zájmy dodavatelů surovin apod.). Nástroje na počáteční podporu trhu by tedy neměly předepisovat žádné specifické technologie či je upřednostňovat prostřednictvím specifických podpor.

⁽⁹⁾ Úř. věst. C 10, 15.1.2008, s. 22.

⁽¹⁰⁾ Např. výnosy z obchodování s povolenkami v letech 2013–2020.

⁽¹¹⁾ Komise naopak ve svém sdělení navrhuje, aby byly využívány pouze z 50 % a nejen k účelům výzkumu a vývoje (viz odstavec 2.3.6).

⁽¹²⁾ To zahrnuje i geotermální energii.

⁽¹³⁾ INT/509, dosud nezveřejněno v Úř. věst.

3.6 Význam odvětví elektroenergetiky. Velká část navrhovaných technologií a opatření se týká systémů pro poskytování či využívání elektrické energie. Ačkoli odvětví elektroenergetiky dnes zahrnuje pouze 19 % ⁽¹⁴⁾ evropského trhu s energií, považuje Výbor určité zaměření navržených opatření v oblasti výzkumu a vývoje na elektrickou energii za oprávněné, neboť tato energie má v současné době nepostradatelnou klíčovou úlohu ve všech oblastech každodenního života, v technice a hospodářství. Význam elektrické energie dále posílí přání zaměřené na maximální elektrifikaci veškeré dopravy v zemi (elektromobily, přeprava zboží po železnici) a – kromě kombinované výroby tepla a elektřiny – také na větší využívání elektrických pomocných technologií prostřednictvím tepelných čerpadel a geotermální energie i ve vytápění budov (pumpy, kompresory).

3.6.1 Rozhodující role obnovitelných zdrojů energie. Výbor znovu potvrzuje, že obnovitelné zdroje energie mají v rámci nízkouhlíkových energetických technologií, jež mají být vyvinuty, rozhodující roli. Výbor s uspokojením konstatuje, že podíl energie z obnovitelných zdrojů při výrobě elektřiny v průběhu minulých let vzrostl více, než se očekávalo, a to zejména prostřednictvím rozsáhlého rozvoje větrné energie.

3.6.2 Evropské elektrické rozvodné sítě. Výbor podporuje výstavbu příslušných elektrických sítí v Evropě a vývoj k tomu potřebných technologií (např. „smart grids“), aby mohly být lépe vyrovnávány výkyvy v dodávce v Evropě a aby případně mohla být dopravována elektrická energie ze solárních elektráren z Afriky do Evropy.

3.6.3 Technologie pro uchování, dodávky ve špičce a pufrovací elektrárny. Navzdory vytyčenému dalšímu budování obnovitelných měničů energie, které podléhají kolísáním v závislosti na počasí, denní době a ročnímu období, to pravděpodobně nebude dostačovat k zajištění zásobování elektřinou, které by bylo zabezpečené a přizpůsobené poptávce. Proto by měly být dále zkoumány možnosti inovačních stacionárních skladovacích technologií (např. tlak vzduchu, vodík). Stejně tak je důležitý vývoj vysoce účinných a zároveň cenově výhodných kapacit ve špičkovém zatížení. Zatímco kapacity ve špičkovém zatížení byly v minulých letech potřeba výlučně k tomu, aby pomohly vyrovnat jako doplněk k základnímu objemu výkonu kolísající potřebu, zejména špičky ve spotřebě, spočívá jejich význam nyní a v budoucnu také v tom, aby kolísající nabídka většiny obnovitelných zdrojů energie byla kompenzována pomocí pufrovacích elektráren. Proto má jejich vývoj a dostupnost zvláštní význam.

3.6.4 Systémová řešení. Kvůli výše jmenovanému systémovému propojení různých energetických technologií by tedy mělo být další prioritou zkoumání systémových problémů, související otázka zabezpečení dodávek energie a příprava možných řešení.

3.6.5 Dodatečné náklady. Při tom musí být v kalkulaci celkových nákladů zohledněny náklady síťových, regulačních, skladovacích a pufrovacích systémů potřebných pro kolísavé zdroje energie tak, jak to Výbor již požadoval u internalizace vnějších nákladů např. v případě jaderné energie a různých forem využívání fosilních zdrojů energie ⁽¹⁵⁾.

3.6.6 Zásobníky energie pro mobilní použití. Zde je zapotřebí posíleného základního výzkumu, aby tak (snad) mohly být vyvinuty zcela nové přístupy k podstatnému zvýšení hustoty, počtu cyklů příp. životnosti a kapacit skladování. Za určitých předpokladů by mohly být používány baterie pro elektromobily částečně dokonce snad jako akumulátor pro kolísavé zdroje energie.

3.6.7 Poskytovatelé základního zatížení. Zásadní význam však mají poskytovatelé základního zatížení jako tahouni energetického hospodářství. Z tohoto důvodu je zásadní:

- využívat uhlí způsobem šetrným ke klimatu, zejména prostřednictvím vyšší účinnosti a/nebo prostřednictvím CCS (zachycování a ukládání CO₂);
- dále zlepšovat využití jaderné energie (jaderné štěpení) prostřednictvím dalšího vývoje ve všech oblastech (bezpečnost, konečná úložiště, proliferace, využití zdrojů, pufrovací schopnost);
- vyvinout vysoce účinné elektrárny poháněné plynem;
- s nasazením pokračovat v dalším vývoji technologie jaderné syntézy (fúze), která je slibná zejména z dlouhodobé perspektivy;
- i u poskytovatelů základního zatížení usilovat o tu vždy největší možnou regulovatelnost, aby i oni mohli být zapojeni do propojených regulačních systémů.

3.7 Těžiště využití energie leží mimo. V současné době však připadá většina spotřeby energie na jiná odvětví než elektroenergetiku. Týká se to většiny průmyslového využití (např. chemie či ocel), téměř veškeré dopravy a téměř veškerého vytápění budov. Výbor proto doporučuje věnovat tomuto jádru problematiky podstatně více pozornosti. Proto by bylo obzvláště důležité vyvinout nové přístupy ve výzkumu, které jdou dále než pojmy jako „energetická účinnost“, „úspora energií“ a „elektrifikace“. Pouze budou-li nalezena vhodná řešení pro tuto oblast, mohou být skutečně dosaženy cíle ochrany klimatu.

⁽¹⁴⁾ EUROSTAT – zpráva za rok 2009.

⁽¹⁵⁾ Úř. věst. C 175, 28.7.2009, s. 1; Úř. věst. C 120, 16.5.2008, s. 15.

3.7.1 Námořní a letecká doprava. Výbor se domnívá, že v kategoriích námořní a letecké dopravy je téměř nemožné přestat využívat fosilní, popř. chemické zdroje energie, a to i z dlouhodobějšího hlediska ⁽¹⁶⁾. Jedná se zde proto zejména o zlepšení účinnosti, čištění výfukových plynů od jiných škodlivých plynů, získávání chemických zdrojů energie (např. vodíku a jeho sloučenin) prostřednictvím elektřiny či solární energie a případně také využití CCS (v lodní dopravě ⁽¹⁷⁾).

3.7.2 Průmyslové procesy, chemie a ocel. Stejně tak obtížné by mohlo být úplné nahrazení fosilních zdrojů energie u průmyslových procesů, zejména v chemickém a ocelářském průmyslu ⁽¹⁸⁾. Výbor proto doporučuje, aby bylo prostřednictvím intenzivnějšího výzkumu a vývoje usilováno o nová řešení.

3.7.3 Biotechnologie a biomasa. Výbor upozorňuje na značný potenciál inovačního vývoje biotechnologií i na jejich význam pro energetiku a na cíle, o nichž lze v této souvislosti diskutovat. Použití dlouhodobě omezeného zdroje biomasy (příčemž je navíc nutné zohlednit skleníkové plyny ⁽¹⁹⁾ pocházející z hnojení, např. NO₂), které je zároveň z hlediska zajišťování potravin a surovin sporné, by však mělo být ponecháno v široké míře na případy, kde neexistuje alternativní řešení.

3.7.4 Tepelná izolace budov. Dalším zásadním aspektem je úspora energie u budov. Zde existuje ještě významný potenciál vývoje (a využití!) ke snížení úniku tepla z budov. Ten by měl být lépe zohledněn při stanovování priorit pro opatření na zabraňování emisím CO₂.

4. Konkrétní připomínky Výboru

4.1 Úkoly Společenství a subsidiarita. Plán SET se týká prioritně úkolů Společenství, které jsou nutné či užitečné pro rozvoj uvedených technologií. Z tohoto důvodu by se mělo jednat o nadnárodní úkoly nebo o úkoly, pro jejichž řešení má nadnárodní spolupráce významnou roli a vede k evropské přidané hodnotě.

4.2 Finanční plán a stanovení priorit. Finanční plán a v něm obsažené stanovení priorit by tedy měly být přezkoumány v tom smyslu, zda dostačují výše uvedeným kritériím.

4.3 Opět: Vývoj a uplatnění. Finanční plán by měl být také přezkoumán v tom smyslu, zda svým zaměřením skutečně odpovídá vývoji nových technologií či systémů. Plán SET by v žádném případě neměl podporovat energetické technologie v jejich širokém uplatnění.

4.4 Propojení se stávajícími programy. Výbor dále doporučuje, aby byl v souladu s plánem SET propojen výzkum a vývoj související s klimatem s již existujícími programy a projekty 7. rámcového programu pro výzkum a technický rozvoj, jako např. s vlajkovými projekty (TRANS E: flagship projects) programu FET (Future and Emerging Technology). To se týká zejména oblastí plánu SET, u nichž nelze očekávat střednědobý úspěch během příštích deseti let.

4.5 Mezinárodní spolupráce. Za účelem dosažení optimálního dopadu použitých prostředků Výbor doporučuje ⁽²⁰⁾, aby se zejména u potřebných velkých projektů (např. ITER) usilovalo o mezinárodní spolupráci se strategickými partnery za účelem rovnoměrnějšího rozdělení finanční a personální zátěže, jakož i za účelem získání širšího znalostního základu a vyššího inovačního potenciálu.

4.6 Úloha Komise. Aby bylo učiněno zadost její koordinační úloze, měla by Komise po dohodě s příslušnými zainteresovanými subjekty vytvořit i odpovídající programové struktury pro výzkum a vývoj. Jakožto rozhodující subjekt (TRANS E project officers) potřebuje Komise zkušené, mezinárodně uznávané a angažované odborníky z příslušných specializovaných oborů, kteří se plně ztotožní s úspěchem programů, které budou koordinovat.

4.7 Pochopení, zapojení a přijetí – informace a transparentnost. Předpokladem úspěchu všech výše uvedených opatření je kompletní a otevřené informování občanů, zejména těch, kterých se plánovaná opatření potenciálně dotýkají, a jejich odpovídající zapojení do rozhodovacích procesů, společně s politiky, průmyslem a ostatními aktéry. Nejlepším prostředkem, jak dosáhnout pochopení a přijetí, je úplná informovanost, zapojení a transparentnost.

4.8 Předchozí stanoviska Výboru. Výbor poukazuje na to, že k řadě zde uvedených témat již přijal stanoviska, v nichž byla zde pouze ve zkratce uvedená témata projednána podrobně. Poukážeme zejména na tato stanoviska:

— INT/146 Potřeba výzkumu s ohledem na bezpečné a udržitelné zásobování energií ⁽²¹⁾;

— TEN/299 Energetická účinnost budov – příspěvek koncových uživatelů ⁽²²⁾;

— TEN/311 Možné pozitivní a negativní dopady vyšších požadavků politiky životního prostředí a energetické politiky na konkurenceschopnost evropského průmyslu ⁽²³⁾;

⁽¹⁶⁾ Kromě speciálního využití ve vojenské oblasti.

⁽¹⁷⁾ Pokud by nebyl povolen jaderný pohon.

⁽¹⁸⁾ Dokud se ještě využívají fosilní zdroje energie, nabízí se i zde možnost CCS, aby se pomohlo ovzduší.

⁽¹⁹⁾ Atmos. Chem. Phys. Discuss., 7, 11191–11205, 2007.

⁽²⁰⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru na téma Evropský strategický rámec pro mezinárodní vědeckotechnickou spolupráci, Úř. věst. C 306, 16.12.2009, s. 13.

⁽²¹⁾ Úř. věst. C 241, 7.10.2002, s. 13 (není k dispozici v češtině).

⁽²²⁾ Úř. věst. C 162, 25.6.2008, s. 62.

⁽²³⁾ Úř. věst. C 162, 25.6.2008, s. 72.

- TEN/332 Evropský strategický plán pro energetické technologie ⁽²⁴⁾;
- TEN/398 Ekologicky účinné hospodářství / příprava nové energetické éry ⁽²⁵⁾;
- TEN/340 Udržitelná výroba energie z fosilních paliv ⁽²⁶⁾;
- TEN/404 Měření a analýza dopadu a účinků evropské energetické politiky na MSP (stanovisko z vlastní iniciativy) ⁽²⁷⁾;
- NAT/391 Mezinárodní jednání o změně klimatu ⁽²⁸⁾;
- Není cesty zpět, usnesení Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Změna klimatu u příležitosti konference OSN o změně klimatu, Kodaň, 7.–18. prosince 2009.

V Bruselu dne 27. května 2010.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Mario SEPI

⁽²⁴⁾ Úř. věst. C 27, 3.2.2009, s. 53.

⁽²⁵⁾ Dosud nezveřejněno v Úř. věst.

⁽²⁶⁾ Úř. věst. C 77, 31.3.2009, s. 49.

⁽²⁷⁾ Dosud nezveřejněno v Úř. věst.

⁽²⁸⁾ Úř. věst. C 77, 31.3.2009, s. 73.